

การประชุมวิชาการระดับชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่

The 4th NPRU National Academic Conference

2 0 1 2

Nakhon Pathom Rajabhat University | Nakhon Pathom | Thailand

4

“75 ปีจากโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูสู่มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและ
การเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”

Vol.3

วันที่ 12-13 กรกฎาคม 2555

อาคารโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม

สารจากอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ยึดมั่นในปรัชญา “การศึกษา สร้างคน คิดค้นภูมิปัญญา พัฒนาท้องถิ่น” และมีวิสัยทัศน์ คือ “เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เกิดบัณฑิต ที่มีคุณภาพคู่คุณธรรม พัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาสู่สากล” ซึ่งกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนให้เกิดการคิดค้นภูมิปัญญา เพื่อที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ หรือการพัฒนาท้องถิ่นให้ยั่งยืน คือ การสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อตอบสนองปัญหา และพัฒนา ท้องถิ่น และผลที่ตามมาคือองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยซึ่งนำไปสู่ สากล เว็บไซต์งานประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม ครั้งที่ 4 ภายใต้แนวคิด “75 ปีจากโรงเรียนสตรีศรีสุริยวงศ์สู่ มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและการเตรียม สู่มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและการเตรียม พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” ในระหว่างวันที่ 12 - 13 กรกฎาคม 2555 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในครั้งนี้ มหาวิทยาลัย หวังว่าจะเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนผลงานวิจัยระหว่างนักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่สนใจวิจัยในการขับเคลื่อน เพื่อตอบเจตจำนงปัญหา และพัฒนาท้องถิ่น และประเทศชาติต่อไป

ท้ายที่สุดนี้ ผมขอขอบคุณเครือข่ายมหาวิทยาลัยการแห่งราช-บัณฑิตยสถานในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ คณะผู้จัดงานประชุมวิชาการระดับชาติในครั้งนี้ และขอให้นักเรียน นาคความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการในครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น ประเทศชาติ และสังคมต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเดช นิลพันธุ์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

The 4th NPRU National Academic Conference 2012
Nakhon Pathom Rajabhat University | Nakhon Pathom | Thailand | 12-13 July 2012

การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 4
The 4th NPRU National Academic Conference 2012
“75 ปีจากโรงเรียนสตรีศรีสุริยวงศ์สู่มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและ การเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”
ณ อาคารโกลด์สเกิ้ล มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
วันที่ 12 - 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2555

หลักการและเหตุผล

งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมได้เริ่มจัดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2552 โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา และได้จัดอย่างต่อเนื่องทุกปีจนถึงครั้งที่ 4 ในปี พ.ศ. 2555 โดยงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมนั้นเป็นวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวที แลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างคณาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการ ทั้งจากหน่วยงาน ภายในและหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อนำเสนอแลกเปลี่ยนผลงานวิจัย ทั้งในรูปแบบ ของการบรรยาย (Oral Presentation) และภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation) ซึ่งถูกกล่าวถึงและคัดเลือกโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้นๆ จำนวน 3 ท่าน บทความวิจัย ที่ได้รับคัดเลือกในการนำเสนอในงานประชุมวิชาการครั้งนี้ บทความจะได้รับคัดเลือกตีพิมพ์ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ (Abstract Proceedings Book) โดยบทความวิจัย ฉบับเต็ม (Full Paper) อยู่ในรูปแบบดิจิทัลไฟล์สิ่งจะนำไปจัดตั้งไว้ที่เว็บไซต์ของ สถาบันวิจัยและพัฒนา (rdi.npru.ac.th) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และจะส่งให้ห้องสมุด ของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้จะคัดเลือกบทความวิจัย ฉบับเต็ม (Full paper) ที่มีคุณภาพดี ซึ่งถูกเลือกและคัดเลือกโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งอยู่ในฐานข้อมูลดัชนีการอ้างอิง วารสารไทย (TCI : Thai-Journal Citation Index)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จึงขอเสนอ โครงการประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 4 ภายใต้แนวคิด ของการจัดประชุมวิชาการ “75 ปีจากโรงเรียนสตรีศรีสุริยวงศ์สู่มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” ระหว่างวันที่ 12 - 13 กรกฎาคม 2555 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สารบัญ (ต่อ)

การนำเสนอผลงานแบบบรรยาย		หน้า
กลุ่มหลักสูตรและการสอน (EDU3) [ผศ.ดร.สมจิต จันทรวงศ์] [ผศ.ดร.รัฐดาว พิศาลพงษ์]		649-771
[ดร.วัฒนา อัครพานิช]		
77	ศึกษาผลของการนำรูปแบบการเผยแพร่ความรู้ไปบนการสอนภาษาไทยแบบสร้างเสริม สะสมประสบการณ์ภาษาสู่โรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครปฐม The Study of the effect of Innovation Diffusion Model for Distributing theThai Language Instruction Model to Schools under the Jurisdiction of the Office of Nakhon Pathom Province Education Area ศุภชัย โทมะนอก และ สมจิต จันทรวงศ์	649-699
78	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างเสริม สะสมประสบการณ์ภาษา สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว The Development of Training Curriculum of 3 Sor Instruction Model For Students in Luangprabang Teacher Training College Lao People's Democratic Republic P. Sorphimpha, S. Janjai And D. Komen-Ek	700-709
79	การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักศึกษาเอกภาษาอังกฤษ ที่วิทยาลัยครูหลวงพระบาง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน The Development English Major Students' Reading Comprehension Ability Taught by Cooperative Integrated Reading and Composition Technique at Luangprabang Teacher Training College จันทร์ทิพย์ สพรหม และ วิไลรัตน์ ศิรินทร์	710-717
80	การประเมินหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ ภาควิชาครุศึกษาศาสตร์ (ปรับปรุงพุทธศักราช 2550) มหาวิทยาลัยสุรนารี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว The Curriculum Evaluation of Bachelor of Education Program in Department of Mathematics (Revised Edition B.E. 2550) at Souphanouvong University Lao People's Democratic Republic Mr.Yelee Chounno and Assistant Professor Dr.Yothin Sriopha	718-727
81	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้หลักการวิจัย CIPPA สำหรับอาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยสุรนารีสาธการณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว The Development of Training Curriculum on Student centered Instruction By Using Cippa Learning Principles for Lecturers of Souphanouvong University Lao People's Democratic Republic Mr. Thongthiane Vathanavong, Assistant Professor Dr.Somchit Janjai	728-736
82	การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เรื่องเมืองตกลือหลวงพระบาง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว The Development of Supplementary English Reading Comprehension Activities on The World Heritage Site, Luang Prabang, Luang Prabang Teacher Training College, Lao PDR Miss Somchit Sengphatsitsay and Assoc. Prof. Dr. Wilairat Kitim	737-744
83	การศึกษาค้นคว้าเชิงปฏิบัติการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษา วิทยาลัยครูหลวงพระบางที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบค้น A Study of Learning Achievement on Mathematics and the Ability to Solve Problems of Luang Prabang Teacher Training College's Students by Using Cooperative Learning Group Investigation Technique Approach Ch. Simuand and A. Inyoo	745-755

สารบัญ (ต่อ)

การนำเสนอผลงานแบบบรรยาย		หน้า
กลุ่มหลักสูตรและการสอน (EDU3) [ผศ.ดร.สมจิต จันทรวงศ์] [ผศ.ดร.รัฐดาว พิศาลพงษ์]		649-771
[ดร.วัฒนา อัครพานิช]		
84	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือสำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยสุรนารี แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว The Development of Training Curriculum on Cooperative Learning Methods for Teachers of Souphanouvong University Lao's People Democratic Republic Sonephet Thongpaddit and Jittirat Seangloetfuhai	756-763
85	การพัฒนาแบบเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง พระธาตุหลวงเวียงจันทน์ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟังของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยแห่งชเวติลาว The Development of Computer Assisted Instruction in English on Pha That Luang to Promote Listening Skill for Year 1 Students of National University of Laos Ponerally Pongnathy and Suvimol Mukilboondchai	764-771
กลุ่มพยาบาลศาสตร์ (NUP) และสาธารณสุขศาสตร์ (PH) [รศ.ดร.สุตะธรา ดงบุญพงศ์]		772-897
[ผศ.ดร.หทัยชนก บัวเจริญ]		
86	การจัดการระบบบริการสุขภาพสำหรับผู้ประสบอุทกภัย ณ ศูนย์พักพิงชั่วคราว มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม Health Care Service Management System for Flood Victims at the shelter, Nakhon Pathom Rajabhat University หทัยชนก บัวเจริญ	773-782
87	ภาวะความเครียดและการปรับตัวของผู้ประสบอุทกภัยจากภาาจะน้ำท่วม ณ ศูนย์พักพิงชั่วคราว มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม” Stress and Adaptation among Flood Victims at the Shelter in Nakhon Pathom Rajabhat University วิรัชชา จันทรัตน์ และ สมบัติ ประพัทธ์สุรางศา	783-791
88	การศึกษาด้านกายภาพการจัดการสวัสดิการสังคมโดยชุมชนเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล The Study of Capacity and Social Welfare Management by Community Established Self Care Local Management at Khongnamlai Thombon, Khampangsat Province วิรัชชา จันทรัตน์, หทัยชนก บัวเจริญ, สมบัติ ประพัทธ์สุรางศา และ นณณ งามเอ็ดดี้	792-802
89	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดนครปฐม Factors Associated with Obesity in Preschool Children in Nakhon Prathom Province นางสงวนัฐชนัน อัครประเสริฐกิจ และ นางสาววรัญชัญ แสนยศ	803-814
90	พฤติกรรมกรรมสร้างเสริมสุขภาพของอาสาสมัคร ศูนย์พักพิงผู้ประสบอุทกภัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม Health Promoting Behaviors among Volunteers at the Shelter for Flood Victims, Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand นณณ งามเอ็ดดี้ และ นงนุช เขาวงศ์ดี	815-824

**การศึกษาศักยภาพการจัดการสวัสดิการสังคมโดยชุมชน
เพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองขององค์การบริหารส่วนตำบลลองน้ำไหล**
**The Study of Capacity and Social Welfare Management by Community Established
Self Care Local Management at Khongnamlai Thombon, Khampangpat Province**

วริยา จันทร์จำ¹, หทัยชนก บำรุงจิต², สมบัติ ประทีปักษ์กุลองศา³, ณลฤ งามนัสติย์⁴

¹อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

E-mail: kanayonv3@hotmail.com

²ผู้อำนวยการจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

E-mail: hbuajblearn@gmail.com

³อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

E-mail: sombut@gmail.com

⁴อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

E-mail: kamollop@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การประเมินชุมชนเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วนในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาฐานคิดการจัดการจัดการสุขภาวะ และวิเคราะห์ทุนและศักยภาพในการจัดการสวัสดิการชุมชนเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองขององค์การบริหารส่วนตำบลลองน้ำไหลจากแหล่งข้อมูลประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสารได้แก่ เอกสารข้อมูล ตำบล รายงานประจำปี ของตำบล 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในครั้งนี้คือ ผู้บริหาร แกนนำจากภาคท้องถิ่น ภาคท้องที่ ภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง วิทยากรชุมชน และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องสำคัญ เชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนตำบลสุขภาวะ จำนวน 85 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เปรียบเทียบเรื่องราว วิเคราะห์แบบตารางเปรียบเทียบ มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการศึกษา

- 1) ฐานคิดในการดำเนินการพัฒนาตำบลเพื่อการจัดการจัดการตำบลสุขภาวะ ประกอบด้วย การบริหารงานแบบยึดแผนเป็นแนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วม รวมตัว ร่วมกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหา การจัดการแบบมีส่วนร่วมพหุภาคี และมีความคาดหวังในการทำโครงการและการต่อยอด
- 2) ทุนและศักยภาพในการจัดการสวัสดิการสังคมโดยชุมชนเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองขององค์การบริหารส่วนตำบลลองน้ำไหล เน้นการจัดการสวัสดิการเพื่อคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยอย่างทั่วถึง ไม่เป็นการเก็งกำไรด้วยพื้นฐานของการช่วยเหลือและการหนุนเสริมจากผู้นำของทุกภาคส่วน

คำสำคัญ: สวัสดิการสังคมโดยชุมชน ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ตำบลลองน้ำไหล

Abstract

This study was qualitative research by Rapid Ethnography Community Assessment Program : RECAP. The objectives were to address status, capacity and social capitals for developed Thombon and identified healthy management concepts, process and outcome at khongnamlai Thombon, Khampangpat Province. Data collection included 1) document analysis such as basic Thombon data, individual data, community data and Annual report. 2) In-depth interview, focus group, observation participation and non-observation participation. 80 Key informants were Local administrators, community leader, village leader, population organization, people in community government officer and stakeholders who involved transformed healthy Thombon. Content analysis and matrix method were data analysis.

Results found 1) Management and developed Thombon principle comprised 1) solidity, sincere and advantaged for community concept was goal attachment for moving community in which sincere leader community for management Thombon. 2) Cousin management was sharing vision, assign responsibility allow their own capacity. 3) participation process was gathering group for solving problems. They believed empower gathering group because they know community problems and be setting priority rapidly problems. 4) Multi networking participation were management with judgment from community organization council and force moving in each village by civil society mobile.

2) Healthy Thombon management system's khongnamlai comprised 8 sub-model management such as 1) Local administration System 2) Social welfare and finance management 3) Safety agriculture system 4) exchange energy system 5) Economic community system 6) Child and youth learning system 7) Caring for Healthy community system 8) Local wisdom system.

3) Outcome and success factors were acceptable and well known of khongnamlai Local government inspected of local management, quality of life. The success factors were vision of local prime minister, use and application community data for effectiveness development Thombon annual Planning.

Keywords : Healthy Community, Learning of Thombon, khongnamlai Thombon

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 ได้บัญญัติเรื่องราวอันเกี่ยวเนื่องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 281 – 283 ที่กล่าวว่า “รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ”^{1,2,3,4,5,6,7} แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของ

ประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น

ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งต้องปฏิบัติตามกรอบ

ของระเบียบ กฎ ข้อบังคับหนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหลักการการบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล ที่ยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ องค์การปกครองส่วน

ท้องถิ่นจึงให้ความสำคัญกับประชาชนในเขตบริการ โดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ

บริหารงานท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สอดคล้องกับแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

และจากแนวความคิดการจัดทำแผนชุมชน การสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้ชุมชนพึ่งตนเองเป็นหลัก การพึ่งพา

หน่วยงานรัฐหรือองค์กรภายนอกเฉพาะกิจกรรมหรือโครงการที่เกิดขึ้นศักยภาพของชุมชน ได้ออกให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงในชุมชน คนในชุมชนได้ขับเคลื่อนแผนชุมชนสู่การปฏิบัติ ก่อให้เกิดการตัดสินใจและ

ได้พัฒนาพื้นที่ของตน เกิดการดูแลด้านสวัสดิการชุมชน การรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน การ

ป้องกันปัญหาอาชญากรรม การสืบสวนวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ด้านสาธารณสุขชุมชน การรักษา

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านอื่นๆ จนส่งผลให้ชุมชนมีความรัก ความสามัคคี คนใน

ชุมชนมีความสุข

นับแต่เริ่มจากการทำงานด้านการจัดการสุขภาพโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพ

หลักเป็นหลายพื้นที่ที่ได้รับความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับ สสส. โดยสำนัก 3 จนกระทั่ง

เป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดสุขภาพชุมชนโดยชุมชนตามแนวคิดชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งจากฐานพระ

เจดีย์ เช่น (1) องค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งแม่ข่ายอย่าง องค์การบริหาร

ส่วนตำบลอุทัยเก่า^{3,4} ได้ทำการสรุปบทเรียนให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนสามารถ

จัดการสุขภาพได้ด้วยตนเอง ท้องถิ่นพร้อมในการรื้อฟื้นเรื่องกิจกรรมท้องถิ่นตามแนวคิดการพัฒนาทั้งห่วงโซ่ความดี

เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นการขับเคลื่อนเครือข่ายท้องถิ่นในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน

โดยมีการเสริมหนุนแบบพื้เลี้ยง และเห็นสมรรถนะในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะสมรรถนะด้าน

กระบวนการถ่ายทอดความรู้จากบทปฏิบัติการหรือแหล่งเรียนรู้

เมื่อปี พ.ศ. 2554 องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับ

ขับเคลื่อนตำบลอุทัย”ซึ่งได้รับสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

จากการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว รวมถึงได้มีการศึกษาดูงานต่อการบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า

องค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ที่มี

ปฏิบัติการจริงส่งผลให้เกิดแรงกระตุ้นผู้นำในตำบล แกนนำกลุ่มต่างๆ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

รวมถึงเกิดการเทียบเคียงประสบการณ์กับองค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า เพื่อนำมาสู่การพัฒนา

ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ทำให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาตำบล เกิดแหล่งเรียนรู้ใหม่และผู้มีจิตอาสาในการขับเคลื่อนงาน⁶

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา ฐานคิดการจัดการสุขภาพในการพัฒนาตำบลคลองน้ำไหล
2. เพื่อวิเคราะห์จัดการสวัสดิการชุมชนเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. “ตำบลสุขภาวะ” ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยจะเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะชุมชนในเชิงนโยบาย เศรษฐศาสตร์ และเชิงขับเคลื่อนกระบวนการตำบลสุขภาวะ จึงทำให้องค์ “ตำบลสุขภาวะ” ในภาพรวม โดย ความหมายของตำบลสุขภาวะ ที่สะท้อนตามมุมมองของผู้ปฏิบัติภารกิจจริงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสุขภาวะชุมชนในบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย ในแต่ละภาคของประเทศไทยมีลักษณะร่วมของความหมายคือ **ตำบลแห่งความสมดุล** หมายถึง ตำบลใดก็ตามที่มีความสมดุล

ของสังคมตามลักษณะบริบทของตำบลที่มีความสามารถในการสร้างสังคมในตำบลด้วยตนเองพร้อมทั้งมีการสร้างความสมดุลของคนและสังคมแบบองค์รวมไม่แยกกัน **ตำบลแห่ง**

ความเกื้อกูล หมายถึง ตำบลใดก็ตามที่มีความสมดุลและสิ่งมีชีวิตต่างๆในตำบลนั้นชีวิตร่วมกัน มีสังคม

ร่วมกันอย่างเกื้อกูล ช่วยเหลือกันเพื่อสร้างให้คนในตำบลมีความเกื้อกูลกันทั้งกาย จิต สังคม และ

จิตวิญญาณด้วยการสร้างความสามารถในการเพิ่มความรู้ที่เกื้อกูลกันในตำบล **ตำบลแห่ง**

ความสุข หมายถึง ตำบลใดก็ตามที่มีความสุขสมบูรณ์ มีความสุขครบสามสิบสองประการของ

การเติบโต มีความสุขยั่งยืน และมีความสุขพอแบบพอเพียง⁶

2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพและทักษะด้านการวิจัยชุมชนสำหรับนักวิจัยชุมชนและผู้ร่วม

เรียนรู้ ที่เน้นให้เข้าใจแนวคิด โดยใช้กระบวนการวิจัยชุมชนเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน

(Rapid Ethnography Community Assessment Program : RECAP) เป็นกระบวนการวิจัย

เชิงคุณภาพที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชน สามารถพัฒนาทักษะด้านการถอด

บทเรียนและการเขียนสรุปบทเรียนแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ที่ตลอดจนการพัฒนาทักษะในด้าน การ

ออกแบบกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และศักยภาพของตำบล โดยเรียนรู้จาก 4 องค์การหลัก

ในพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน/แกนนำแหล่ง

เรียนรู้ และหน่วยงานรัฐต่างๆ^{1,2}

3. จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การจัดการสุขภาพในการพัฒนาตำบลเป็นกระบวนการหนึ่ง

ของการทำให้เกิดกระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็ง ที่ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญที่ระดับ

นโยบายหรือภาคีรัฐองค์กรปกครองท้องถิ่น และภาคประชาชน/องค์กรชุมชน โดยเกณฑ์ในการ

คัดเลือกตามพัฒนาการของการจัดการชุมชนเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม/ภูมิ

ปัญญา/ทุนสังคม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่าประเด็นสำคัญเพื่อสร้าง

ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด คือ มิติทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การผลิตและการบริโภคในชุมชน มิติทางด้านสังคมและองค์กรชุมชน เช่น การจัดการและการบริหารองค์กรชุมชน มิติทางด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ เช่น การอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น⁷ รวมถึงมีการวิเคราะห์รูปแบบและกระบวนการในการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้ โดยเฉพาะครอบครัวที่สามารถพึ่งตนเองได้ ประกอบด้วย การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ของตนเอง การสร้างรายได้เพิ่มเติมให้ครอบครัว การลดรายจ่ายของครอบครัว รวมกลุ่มทำกิจกรรมการออมและด้านอาชีพเสริม มีการระดมการเรียนรู้ของตนเอง และการประชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหาและการเรียนรู้ตนเอง การสร้างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการพัฒนา การแสวงหาแหล่งทุนเพื่อการพัฒนา การสร้างกลุ่มเพื่อใช้กระบวนการกลุ่มสร้างคน การจัดตั้งกลุ่มอาชีพและแนวทางการพัฒนา กลุ่มอาชีพ มีกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน การจัดระบบการบริหารของหมู่บ้าน การสร้างจิตสำนึกในการพึ่งตนเองและการชอรับการเรียนรู้ของชุมชน การจัดการสนับนุนจากภายนอก โดยกำหนดตัวบ่งชี้ของการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนบนในแต่ละด้าน ได้แก่ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข ด้านด้านทรัพยากรธรรมชาติ (วรรณิ์ แกมเกตุ2545) เป็นต้น

4. การดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ในตำบลทุกพื้นที่ส่วนมีการพัฒนามาเป็นลำดับจากจุดเริ่มต้นในอดีตสู่ปัจจุบัน โดยผ่านกระบวนการ รับรู้ เรียนรู้ และจัดการกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบลซึ่งปรากฏให้เห็นชัดคือนโยบายและการจัดการที่ได้ข้อสรุปของการดำเนินงานของแต่ละแหล่งเรียนรู้ทำให้เห็นเส้นทางในปัจจุบัน ที่มีระยะของการพัฒนาที่อาจแตกต่างกันไปตามบริบท การวิเคราะห์และสรุปแหล่งเรียนรู้จะทำให้เห็นเส้นทางพัฒนา ทุนและศักยภาพ วิธีการดำเนินงาน การจัดการและผลผลิตผลลัพธ์เ็นการดำเนินงาน ข้อมูลที่ได้จะใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และวางแผนออกแบบการพัฒนาต่อยอดต่อไป

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยถอดบทเรียนระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนเพื่อตำบลแห่งการเรียนรู้ ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในครั้งนี้ ใช้การประเมินชุมชนเชิงชาติพันธุ์รูปแบบแบบเร่งด่วน เพื่อถอดบทเรียนฐานคิดการจัดการสุขภาวะ วิเคราะห์ทุนและศักยภาพในการพัฒนาตำบล เพื่อนำไปสู่การจัดการตำบล โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสารได้แก่ เอกสารข้อมูลตำบล รายงานผลการสำรวจแบบประเมินต่างๆ ของตำบล 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในครั้งน้คือ ผู้บริหาร แกนนำจากภาคท้องถิ่น ภาคท้องที่ ภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง วิทยากรชุมชน และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องสำคัญเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนตำบลสุขภาวะ จำนวน 85 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเป็นหลัก และใช้การวิเคราะห์ทั้งในส่วนของการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การวิเคราะห์เรื่องราว รวมถึงการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบเบตรีกซ์ เพื่อถอดฐานคิดการจัดการสุขภาวะ วิเคราะห์ทุนและศักยภาพในการพัฒนาตำบลเพื่อนำไปสู่การจัดการตำบล ข้อมูลที่ได้ผ่านการ

ตรวจสอบแบบสามเส้า โดยใช้การเก็บข้อมูลจากหลายคน ระยะเวลาที่แตกต่างกัน และวิธีการที่ต่างกัน ซึ่งเน้นการสะท้อนคิดและสะท้อนและการคืนข้อมูลให้กับพื้นที่ หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ทีมผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกเป็นระบบต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดหลักของระบบและแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำเสนอให้กับผู้เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร แกนนำชุมชนที่มาจากท้องที่ ท้องถิ่น และภาคประชาชนในตำบลสะท้อนข้อมูล อีกครั้งก่อนจัดทำรายงานผลการวิจัย

ผลการวิจัยและอภิปราย

จากเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสังเคราะห์ผลการศึกษา ได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ฐานคิดการจัดการสุขภาวะในการพัฒนาตำบลคลองน้ำไหล ประกอบด้วย

(1) การบริหารงานแบบยึดแผนเป็นแนวทางการพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลเป็นตำบลที่มีจำนวนประชากร จำนวน 19,287 คน และมีวิถีชีวิตอยู่กันแบบเป็นกลุ่ม ๆ ตามพื้นเพเดิมมาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4 ภาคคือ คนมาจากภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ แต่ก็สามารถอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข อยู่แบบพึ่งพาตนเอง โดยมีข้อปัญหาเกิดขึ้นต้องมาสู่กระบวนการแก้ปัญหาที่ประชาคมหมู่บ้านด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมจากเวทีประชาคมประจำตำบลที่มีกระบวนการหมุนเวียนใน 28 หมู่บ้านทุกวันที่ 15 ของเดือนมาร่วมกันรับฟังประเด็นปัญหาข้อมูล จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร่วมกันของภาคท้องถิ่น ภาคท้องที่ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ร่วมกันกำหนด **แผนพัฒนามาแนวทาง** เพื่อให้เป็นกระบวนการพัฒนาโดยยึดแผนงาน แผนคน และเป็นแนวทางในการบริหารงาน ด้วยการนำและศักยภาพที่มีอยู่ ร่วมกับการสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ การนำพหุภาคีในการพัฒนา ทั้งภาคประชาชน องค์กร กลุ่มต่าง ๆ ภาครัฐราชการสนับสนุน เพื่อให้ประชาชนทางออกร่วมกัน แบ่งงานกันรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ และความถนัดของแต่ละคน

(2) **การมีส่วนร่วม รวมตัว รวมกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหา** การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีพื้นฐานความเชื่อในเรื่อง**การบริหารแบบมีส่วนร่วม**เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายทั้งภาคท้องถิ่น ภาคท้องที่ ภาคประชาชน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา เกิดการรับรู้ปัญหาและความต้องการร่วมกันจนเกิดความร่วมมือ จัดตั้งกลุ่ม มีกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์โดยผ่านกระบวนการร่วมตัวกับของแกนนำ คนที่มีจิตอาสา คนที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมเดียวกัน มีความรู้สึกเป็นหนึ่ง ร่วมกันจัดตั้งในรูปแบบของคณะกรรมการกลุ่ม หรืออาศัยการรวมตัวของผู้นำที่มีความรู้ความสามารถมาชักชวนให้เกิดการรวมคิด การระดมสมองหาข้อสรุปร่วม การร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมที่ตกลงร่วมกัน ร่วมประเมินผลเพื่อให้ทราบว่าเป็นอย่างไรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่โดยผ่านกระบวนการสนทน การจัดทำแผนชุมชน เพื่อแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบลร่วมกัน และใช้ศักยภาพการจัดการของภาคท้องถิ่น ภาคท้องที่ หน่วยงานราชการในการหนุนเสริมงบประมาณ องค์ความรู้ รวมถึงการเสริมประสบการณ์ของการจัดการตนเองของแกนองค์กรชุมชนและภาคประชาชนให้ ได้แสดงศักยภาพในการพึ่งตนเอง

796 “75 ปีจากโรงเรียนสตรีศรีที่คึกคักมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”

797 “75 ปีจากโรงเรียนสตรีศรีที่คึกคักมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”

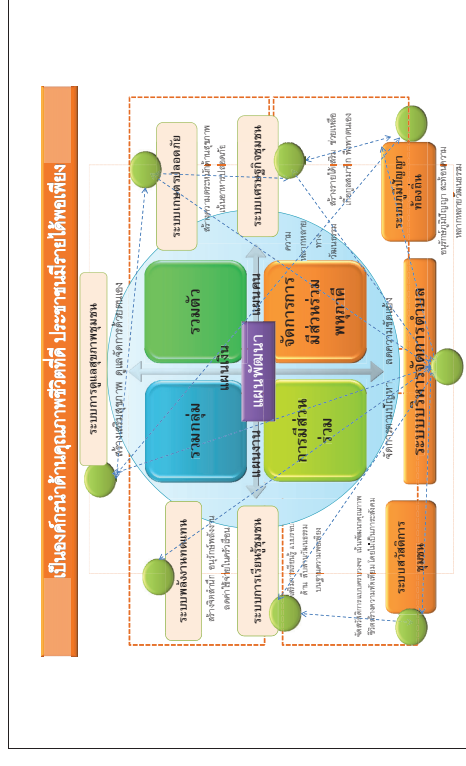
(3) การจัดการแบบมีส่วนร่วมพหุภาคี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำใส ๒ ระดับ

คือ (1) การจัดการกันเองโดยอดิชนกลุ่ม (ฝ่ายท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานภาครัฐ และประชาชน) ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาทางออกของปัญหาที่เร่งด่วนตลอดจนประสานความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาจากหลายภาคส่วน (2) การขับเคลื่อนพลังชุมชนด้วยการสนับสนุนการจัดระเบียบชุมชนหมู่บ้าน เวทีประชาคมตำบลทุกหมู่บ้าน การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการสะท้อนข้อมูลจากข้อมูล จปฐ 2 ร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง แบบสำรวจการใช้พลังงาน เพื่อเป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมใน การร่วมคิด ร่วมรับฟังปัญหา และร่วมลงมือปฏิบัติ ด้วยการเห็นจุดร่วมคือ เพื่อให้ประชาชนมี คุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพียงพอ การสนับสนุนให้ประชาชนพึ่งตนเอง ภายใต้วลัทธิการทางสังคมดี ผู้คนมี คณิตันแบบ ประชาชนเข้มแข็งมีส่วนร่วม ล้มเหล่านี คือ รูปธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดการเพื่อ ประโยชน์สุขของประชาชนดังวิสัยทัศน์ว่า “เป็นองค์กรนำด้านคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีรายได้ พอเพียง”

(4) ความคาดหวังในการทำโครงการและการคาดเดายอด ออกมาให้เป็นอย่างดีกรณีนำด้านคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีรายได้พอเพียง ชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยยึดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีเหตุผล มีความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันในตัวพอ ตามเงื่อนไขของการมีความรู้ มีความเป็นธรรม มีการพึ่งตนเองทั้งการดำรงชีพ การนำภูมิปัญญาเก่าแก่ของผู้อื่น การใช้เวลาที่ประชาชนเฝ้าในการแก้ไข ปัญหาของชุมชน ปัญหาที่ชุมชนสามารถแก้ไขได้ชุมชนดำเนินการเอง ปัญหาที่ชุมชนดำเนินการโดย ชุมชนเองไม่ได้โดยลำพังทำร่วมกับหน่วยงานอื่น ปัญหาที่เกิดความสามารถของชุมชนหรือรับการ สนับสนุนจาก อบต. คลองน้ำไหลและหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเมื่อชุมชนพึ่งตนเองได้จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ สามารถถ่ายทอดให้ชุมชนอื่นได้เรียนรู้ร่วมกันและจะเป็นพลังที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ซึ่ง จะส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าอยู่การต่อยอดจากความคิดด้านบดกลอนน้ำไหล จะสนับสนุน การนำภูมิปัญญาของชุมชนมาเป็นพลังขับเคลื่อนในการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ให้ยั่งยืน เช่น การนำ พลังงานจากมูลสัตว์ใช้ทดแทนก๊าซ LPG อาสาสมัครพิทักษ์ป่า ชุมชนรักษป่า เยาวชนจิตอาสา มัคคุเทศก์น้อย การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศน์ การจัดการภัยพิบัติระดับตำบล เป็นต้น ทั้งนี้ในขบวนการขับเคลื่อนแต่ละเรื่องที่ทุนและเครื่องมือโดยการปฏิบัติการส่วนตำบลลงน้ำไหล จะใช้ “ฐานคิด” ดังที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวกำกับการดำเนินการของชุมชนซึ่งจะแสดงไว้ในแผนทาง สู่ของขององค์กรบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

ทุนและศักยภาพของพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหล

ตำบลคลองน้ำไหล มีการพัฒนากิจกรรม วิชาการทำงาน กระบวนการจัดการ ด้วยศักยภาพ และทุนทางสังคมที่ประกอบกันเป็น “ระบบการสร้างสรรค์ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง” โดยพื้นฐานคิดที่สำคัญมาจากการพัฒนาระบบและวิถีชุมชน และขับเคลื่อนด้วยมุมมองในอนาคตของคนคลองน้ำไหล “เป็นองค์กรเรียนรู้ด้วยคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีรายได้พอเพียง”

(พฤษภาคม บัวเจริญ, 2554)

2) ทนและศักยภาพในการจัดการสวัสดิการสังคมโดยชุมชนเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
ขององค์การบริหารส่วนตำบลลองน้ำไหล

ทุนและศักยภาพในการพัฒนาด้านกลไกสามารถวิเคราะห์จุดเด่นของพื้นที่เพื่อการพัฒนา
ตำบลได้ดังนี้

1) ดับบลองน้ำไหล มีเนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มเชิงเขา ลาดชันและป่าไม้เนื่องจากพื้นที่บางส่วนของอุทยานแห่งชาติ โดยีทางหลวงแผ่นดิน สาย 304 นครราชสีมา - ฉะเชิงเทรา เป็นเส้นทางหลักเชื่อมระหว่างภาคตะวันออก ไปสู่จังหวัดราชบุรีภาคกลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะของเขนดับบลองน้ำไหล โดยรวมประชากรมีจากหลากหลายพื้นที่เข้ามารวมกลุ่มตั้งเป็นชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกันและก็มีลักษณะแอ่งเพื่อแอ่ง โอเอสิเอริ และช่วยเหลือกันส่วนรวมทำให้ชุมชนดับบลองน้ำไหลมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เกิดความเจริญและเข้มแข็งเป็นชุมชนต้นแบบได้นอนาถลักษณะพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเชิงเขา เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับทำการเกษตร ปศุสัตว์ปลูกไม้ ปลูกมันสำปะหลัง อ้อย ยูคา สะเดา และปลูกยาพารา ป่าไม้ยืนต้น ซึ่งกิจกรรมกลุ่มของในชุมชนเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ

2) นายกองดีการบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีวิสัยทัศน์ในการทำงานเน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การจัดการสวัสดิการแบบถ้วนหน้า และการเรียนรู้ และให้ชุมชนจัดการได้ด้วยตนเอง อาทิ (1) นากองดีการบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการแบบโปร่งใส เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ท้องที่ ภาครัฐ และภาคประชาชน เข้าร่วมร่วมพัฒนาตำบล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับและเป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงาน (2) การดัดสวัสดิการแบบถ้วนทั่ว ครอบครัว เกิด แก่ เจ็บ ตาย (3) การใช้ทางสังคมและพัฒนาด้านในด้าน โดยองค์กรบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีบทบาทสังคมที่เป็นต้นเดิมอย่างมาก ทั้งคนคน คนวัยที่มีในวัยคน

ตั้งนอกระบบการบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล จึงได้นำทุนทางสังคมเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานตำบล นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาคนในระดับทุกภาคส่วน เช่น การสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรบริหารส่วนตำบลมีการศึกษาต่อในระดับปริญญา มีการส่งเสริมความรู้เพื่อการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนในตำบล การอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนในโรงเรียนอนุบาลการศึกษา เป็นต้น (4) การใช้กระบวนการสื่อสารเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงทุกคน และทุกเรื่องในตำบลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและปฏิบัติกิจกรรมกันได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีช่องทางในการสื่อสารกับคนในระดับและภาคีภายนอกหลากหลาย เช่น วิทยุชุมชน เวทีประชาคม เป็นต้น

ซึ่งสามารถนำมาจัดเป็นระบบสวัสดิการสังคมโดยชุมชนในการจัดการตนเองได้ดังนี้

ระบบสวัสดิการสังคมโดยชุมชนมีแนวคิดเรื่องสวัสดิการแบบครบวงจร เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างความทัดเทียม โดยไม่เป็นการส่งเสริม จึงวางรากฐานการพัฒนาด้วยภาคประชาชนที่มีอยู่ในชุมชนในรูปแบบของการออมเงินหรือระดมทุนเพื่อส่งเสริมการออมเงิน นำมาช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนที่ลำบากติดสนธิเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือดำรงชีวิต ลดภาระหนี้สิน รวมถึง “การจัสสวัสดิการให้สมาชิกและประชาชน” โดยไม่ละทิ้งการพัฒนาชุมชนทั้งด้านการศึกษา กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน รวมถึงการทำนุบำรุงศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในการดำเนินงานและการบริหารจัดการจะเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่จะต้องผ่านความเห็นชอบของกลุ่มโดยใช้การประชุมสมาชิกและประชาชนหมู่บ้านตั้งแต่การจัดตั้งกลุ่ม การกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎระเบียบ การนำหลักการไปใช้ประโยชน์ รวมถึงเน้นเรื่องการบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาต่อองค์การการเงินและทำให้กลุ่มสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน

แนวคิดหลัก เน้นเรื่องการระดมทุนเงินที่มีอยู่ในชุมชนในรูปแบบของการออมเงินหรือระดมทุน เพื่อส่งเสริมการออมเงิน และนำทุนช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนที่ด้อยโอกาสในเรื่องเงินทุน ประกอบอาชีพและดำรงชีวิต การจัสสวัสดิการให้สมาชิกและประชาชน ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน รวมถึงการทำนุบำรุงศาสนาและวัฒนธรรม มีการดำเนินงานและการบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน การทำประชาคม มีการกำหนดกติกา ระเบียบ ข้อบังคับ โดยมีแนวคิดหลัก คือ จัดสวัสดิการเพื่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอย่างยั้งยืน ไม่เป็นการะแกล่งสังคม

กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ เกิดจากความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันของการเข้าถึงสวัสดิการผู้สูงอายุที่รัฐดูแลให้ผู้สูงอายุ จึงเกิดความร่วมมือกัน นำโดยผู้ใหญ่แก้ว ดังชัยภูมิ และนายอาทิตย์ แก้วงาม ชักชวนสมาชิกหมู่บ้านละ 5 คน ใน 28 หมู่ ได้สมาชิกประมาณ 120 คน ประชุมกันเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 จัดตั้งเป็นกลุ่ม กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสอื่น มีคณะกรรมการ 28 คน สมาชิกเริ่มแรก 1173 คน เรียกเก็บค่าสมาชิกสามัญ 500 บาท วิสามัญ 200 บาท มีระเบียบข้อบังคับ มีระบบสวัสดิการ แก้วผู้สูงอายุ โดยมีอดีตผู้ใหญ่แก้ว เป็นประธาน และเมื่อนายแก้ว ดังชัยภูมิ เสียชีวิต จึงแต่งตั้งนาย อาทิตย์ แก้วงามเป็นประธานแทน มีการเพิ่มสวัสดิการแก่สมาชิกเรื่อย ๆ มีการมสร้างรายได้เสริม ในกลุ่มและกลุ่มเด็กและสตรี เช่นทำ พวงหรีด เหรียญหว่านทาน นวดแผนโบราณ แต่สมาชิก ทำไม่ไหวและเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และเป็นการเชื่อมโยงระหว่างแก่กลุ่มสตรี จึง

ปรับแผนเป็นเลี้ยงพวงหรีดจากกลุ่มสตรีและเด็กแทน เพื่อทำให้เด็กได้เกิดประโยชน์และไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และได้รับงบประมาณ สนับสนุนจาก อบต.บิลละ 100,000 บาท เน้นจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 1,005 คน

กองทุนสวัสดิการผู้พิการ จากที่คลองงูเห่า สาโรงงผู้พิการทางสายตามีแนวคิดไม่ต้องการเป็นภาระครอบครัว จึงไปเรียนรู้การมีอาชีพการนวด และการทอเสื้อ จากศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ด นนทบุรี กลับมาประกอบอาชีพการนวดแผนโบราณ และรวมตัวกับผู้พิการที่ตั้ง “ชมรมคนพิการตำบลคลองน้ำไหล” ปี 2538 มีนายไพศาล คุ้มขุน เป็นประธานชมรม มีสมาชิกจำนวน 46 คน ทำกิจกรรมมีอาชีพให้กับสมาชิก พ.ศ. 2552 มีสวัสดิการให้กับสมาชิก จึงได้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการผู้พิการขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม “กองทุนสวัสดิการผู้พิการคลองน้ำไหล” มีสมาชิกที่เป็นผู้พิการเข้าร่วมจำนวน 64 คน มีคุณจิรภัทร เป็นประธาน และคุณละอุน เป็นรองประธาน คณะกรรมการมาจากตัวแทนแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 28 คน การดำเนินงานได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างศักยภาพให้ผู้ที่พิการอาชีพ เช่น การเรียนการสอนเกี่ยวกับ การใช้ไม้เท้าขาว ช่วยในการเดินทาง การใช้อักษรเบรล ช่วยในการอ่าน การนวดแผนโบราณ ช่วยเหลือด้านอาชีพ ซึ่งทำให้ชมรมมีความภาคภูมิใจ ที่ได้เห็นผู้พิการด้วยกันดูแลกันเกิดความเอื้ออาทร และได้เห็นผู้พิการได้มีอาชีพ มีเงินภาคภูมิใจ ไม่ได้นับรับระสิทธิภาพ ไม่เป็นภาระของครอบครัว

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อหมู่ที่ 15 ได้แยกมาจากหมู่ที่ 2 เมื่อปี พ.ศ. 2542 จึงได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นโดยเน้นการออมเพื่อไม่ให้เงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน ส่งเสริมการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มการทำดอกไม้ประดิษฐ์ การทำพวงหรีด การเกษตร การทำนา การทำไร่ มีน้ำส่ำปะหลัง และเป็นทุนการศึกษาให้กับเยาวชนในตำบล อีกทั้งยังสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่ม มีการสนับสนุนด้านงานบุญประเพณี เช่นเทศกาลสงกรานต์จัดงานรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในหมู่บ้าน สนับสนุนด้านกีฬาของเยาวชน แนวคิด เป็นการสร้างวินัยในการใช้จ่ายเงินและการออมให้กับประชาชน

บทสรุป

1. ฐานคิดการจัดการสุขภาพในการพัฒนาด้านลคลองน้ำไหลเป็นผลมาจากร้อยเรียงวัฒนธรรมคนภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ที่อาศัยร่วมกัน การหนุนเสริมความเข้มแข็งและการใช้การจัดการตนเองในการช่วยพัฒนาตำบล ภายใต้ความเข้มแข็งของศรัทธาบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลที่มีความสามารถในการใช้พื้นที่นำทางและการจัดการแบบพหุภาคีแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการกินดีอยู่ต่อไป

2. ทุนและศักยภาพในการจัดการสวัสดิการสังคมโดยชุมชนเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลพบว่า จัดสวัสดิการเพื่อคุณภาพชีวิตและความเข้มแข็งอย่างทัดเทียม ไม่เป็นการแกล่งสังคมด้วยรูปแบบของการออมเงินหรือระดมทุน เพื่อเสริมการออมเงิน และนำมาช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนที่ด้อยโอกาสในเรื่องเงินทุนประกอบอาชีพและดำรงชีวิต

การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและประชาชน ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน รวมถึงการทำนุบำรุงศาสนาและวัฒนธรรม ต่อไป

ข้อเสนอแนะ การจัดกาสุขภาพในการพัฒนาตำบลคลองน้ำไหลควรมีการวางแผนการบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบและวางแผนการพัฒนาต่อยอดทางความคิดในการสร้างความรู้ความมั่นคงของการดำเนินชีวิตด้วยการดูแลกันแบบเกื้อกูลและขยายแนวคิดการดูแลแบบเกื้อกูลให้ครอบคลุมทั้งตำบล

บรรณานุกรม

- [1] ชนิษฐา นันทบุตร. (2551). **ระบบการดูแลสุขภาพชุมชน แนวคิด เครื่องมือ การออกแบบ.** ขอนแก่น: อุษากิจพิมพ์.
- [2] ชนิษฐา นันทบุตร และคณะ. (2552). **กรอบวิธีการศึกษาและถอดบทเรียนปฏิบัติการชุมชน.** กรุงเทพฯ: บริษัท ทิพรทิพย์ จำกัด.
- [3] กมลทิพย์ ชลัธธรรมเนียม หทัยชนก บัณฑิตน์ จุฑารัตน์ ผู้พิทักษ์กุล ปิยะธิดา นาคะเกษียร พัทธิกุล แก้วแพง วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย อากาพร เภาวัฒนา. (2553). **การศึกษาระบบสุขภาพชุมชนกรณีศึกษา ตำบลบึง อำเภอสะเดิง จังหวัดสงขลา.** กรุงเทพฯ : สำนักสนับสนุนการสร้างสุขภาพในพื้นที่และชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- [4] หทัยชนก บัณฑิตน์ กมลทิพย์ ชลัธธรรมเนียม จุฑารัตน์ ผู้พิทักษ์กุล ปิ่นนเรศ กาศอุดม. (2553). **ระบบการจัดการสุขภาพชุมชนเพื่อตำบลแห่งการเรียนรู้ เทศบาลตำบลเกาะตาอำเภอกะลา จังหวัดลำปาง.** กรุงเทพฯ : สำนักสนับสนุนการสร้างสุขภาพในพื้นที่และชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- [5] ดวงพร เสงบุญพันธ์ หทัยชนก บัณฑิตน์ จุฑารัตน์. 2554 **เอกสารประกอบการประชุมเวทีนโยบาย สาธารณะพื้นที่ภาคเหนือล่าง : ปฏิญญาพิชนูโลก.** กรุงเทพฯ : สำนักสนับสนุนการสร้างสุขภาพในพื้นี่และชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- [6] หทัยชนก บัณฑิตน์ กมลทิพย์ ชลัธธรรมเนียม จุฑารัตน์ ผู้พิทักษ์กุล ปิ่นนเรศ กาศอุดม ปิยะธิดา นาคะเกษียร พัทธิกุล แก้วแพง. (2553). **“การให้นิยามความหมายตำบลสุขภาพที่จะสะท้อนมุมมองของผู้ปฏิบัติการจริงในบริบทสังคมวัฒนธรรมของชุมชนในประเทศไทย”** กรุงเทพฯ : สำนักสนับสนุนการสร้างสุขภาพในพื้นี่และชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- [7] กมลทิพย์ ชลัธธรรมเนียม หทัยชนก บัณฑิตน์ จุฑารัตน์. 2554 **เอกสารประกอบการประชุมเวทีนโยบาย สาธารณะพื้นที่ภาคเหนือล่าง : ปฏิญญาพิชนูโลก.** กรุงเทพฯ : สำนักสนับสนุนการสร้างสุขภาพในพื้นี่และชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- [8] องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล. (2553). **รายงานประจำปีงบประมาณ 2553.**

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการเกินในเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดนครปฐม Factors Associated with Obesity in Preschool Children in Nakhorn Prathom

Province

นางสาวณัฐธยาน์ อังคประเสริฐกุล¹ และนางสาววารีทิพย์ แสนยศ²

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม¹

E-mail an.nuttaya@gmail.com

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม²

E-mail vnsy@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับโภชนาการของผู้ปกครองรูปแบบการให้อาหารของครอบครัว รูปแบบการรับประทานอาหารของเด็ก ภูมิหลังของพ่อแม่ที่เข้ามารับการให้คำปรึกษาโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กวัยก่อนเรียนจำนวน 111 คน เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถาม เครื่องมือวิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามของกรมสาธารณสุขและจากการศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือข้อมูลทั่วไป หักแนชข้อมูลโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน รูปแบบการให้อาหารของครอบครัว รูปแบบการรับประทานอาหารของเด็ก แบบประเมินรูปแบบการออกกำลังกายของเด็กก่อนวัยเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละและทดสอบอำนาจทำนายด้วยสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโลจิสติก (Logistic Regression) ผลการวิจัยพบว่า หักแนชเกี่ยวกับโภชนาการของผู้ปกครอง รูปแบบการให้อาหารของครอบครัว รูปแบบการรับประทานอาหารของเด็กไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการเกินในเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการออกกำลังกายของเด็กมีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการเกินในเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05(OR=5.44, 95% CI 1.68-17.63)

คำสำคัญ: โภชนาการเกิน, เด็กวัยก่อนเรียน/ รูปแบบการรับประทานอาหาร/ การออกกำลังกาย

Abstract

Abstract: This descriptive research aimed to examine the relationship of parents' nutritional attitude, family's meals patterns, children dieting patterns activity pattern of children with over nutritional status among preschool children in urban and rural areas of Nakhon Pathom province. The sample included 111 pre-school children aged 4-6 years old attending nursery and their parents. Data were collected, using self-administered questionnaire completed by the parents/guardians and nutritional status assessed in the children. Data were analyzed by descriptive statistic and Logistic Regression.

Result revealed that nutrition attitude of parents, family's food preparation patterns of children were not associated with over nutritional status. Activity pattern of children were associated with over nutritional status at $p < 0.05$ (OR=5.44, 95% CI 1.68-17.63). The result reflected the importance of vigorous activities children. Parents and teachers as well as caregiver at Kindergarten should enhance adequate physical activity for preschool children.

Keyword: PRE-SCHOOL CHILDREN/ PRE-SCHOOL OBESITY/ NUTRITION STATUS/ EATING PATTERNS/ PHYSICAL ACTIVITIES

สามารถ **Download** เอกสารประกอบการประชุม
วิชาการของบทความวิจัยฉบับเต็ม
(The 4th NPU National Academic Conference
Proceeding of Full-Papers)

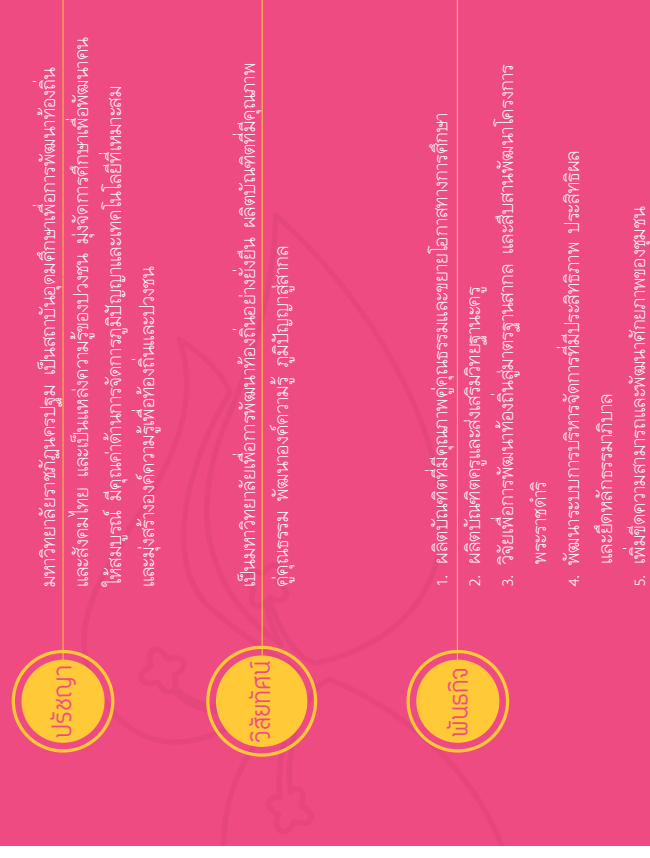
วิชาการของบทความวิจัยฉบับเต็ม

(The 4th NPRU National Academic Conference
Proceeding of Full-Papers)

ได้เว็บไซต์ rdi.npru.ac.th

สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

NPRU